

تأثیر انگیزه کامیابی، هوش هیجانی و خلاقیت بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان

زهرا هوشمندان مقدم فرد^۱، علی شمس^۲، اسماعیل اخبار^۳

۱- دانشجوی دکتری، ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان
۲- استادیار گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان
۳- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

چکیده

عامل‌های چندی بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان کشاورزی تأثیرگذارند که با شناخت و استفاده از آن‌ها، برنامه‌ریزی آموزشی اثربخش‌تر می‌شوند. هدف این تحقیق علی-ارتباطی سنجش تأثیر خلاقیت، انگیزه کامیابی و هوش هیجانی بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان هنرستان کشاورزی بود. جامعه‌ی آماری تحقیق را ۱۸۷ تن هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۹۴ تشکیل دادند که بر مبنای جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی متناسب، ۱۳۵ تن گزینش و بررسی شدند. ابزار تحقیق مشتمل بر پرسشنامه‌ی چهاربخشی بود که روایی آن با نظرسنجی از متخصصان تأیید شد و با انجام آزمون پیش‌آهنگ با ۳۰ هنرجو و محاسبه ضریب تتای ترتیبی ($\Theta = 0.79-0.82$) برای بخش‌های مختلف پایایی آن تأیید شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS₂₁ پردازش شدند و از آمار توصیفی و تحلیلی برای دستیابی به هدف‌های تحقیق استفاده شد. نتیجه نشان داد که متغیرهای تحصیلات مادر، شمار ساعات‌های مطالعه، میزان علاقه به گرایش، خلاقیت، هوش هیجانی و انگیزه کامیابی، دارای همبستگی مثبت و معنی‌داری با پیشرفت تحصیلی هنرجویان بود و از نظر پیشرفت تحصیلی تفاوت معنی‌داری بین هنرجویان گرایش‌های مختلف تحصیلی در هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان مشاهده شد. هنرجویان گرایش کشت گیاهان دارویی وضعیت بهتری نسبت به هنرجویان گرایش‌های دیگر داشتند. نتیجه‌ی رگرسیون لجستیک نیز نشان دادند که متغیرهای میزان علاقه به گرایش، انگیزه کامیابی و خلاقیت مهم‌ترین عامل‌های متمایزکننده دو گروه هنرجویان با پیشرفت تحصیلی خوب و ضعیف هستند و در مجموع نشان داده شد که مدل ارائه شده تا ۸۰/۷ درصد قادر به تفکیک دو گروه هنرجویان مزبور می‌باشد.

نمایه واژگان: هوش هیجانی، آموزش کشاورزی، پیشرفت تحصیلی، هنرجوی کشاورزی، هنرستان کشاورزی

نویسنده‌ی مسئول: زهرا هوشمندان مقدم فرد

رایانامه: Hooshmand@Znu.ac.ir

دریافت: ۹۴/۱۲/۲۹ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۱/۲۷

مقدمه

پیشرفت تحصیلی، یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های مسئولان آموزشی و خانواده‌های فراگیران است (بنی‌مهد و مهربان، ۱۳۹۳؛ قادری و همکاران، ۱۳۹۳). پیشرفت تحصیلی را می‌توان مقایسه‌ی عملکرد افراد یادگیرنده با هدف‌های آموزشی از پیش مشخص شده، تعریف کرد تا مشخص شود که فعالیت‌های آموزشی آموزگار و تلاش‌های فراگیران برای یادگیری، چه میزان توانسته‌اند به هدف‌های آموزشی منتهی شوند (سیف، ۱۳۹۰). پیشرفت تحصیلی، تحت تأثیر عامل‌های چندی می‌باشد و با شناسایی این عامل‌ها، امکان بهبود برنامه‌های آموزشی و ارتقای کیفیت آموزش فراهم می‌شود (بختیارپور، ۱۳۸۷). در زمینه‌ی عامل‌های موثر بر پیشرفت تحصیلی بررسی‌های چندی صورت گرفته است.

عامل‌هایی مانند هوش هیجانی (پاترز، ۲۰۱۰؛ یاوریان و اعجاز، ۱۳۸۸)، خلاقیت (پیما، ۲۰۱۴؛ نامیا و همکاران، ۲۰۱۴) و انگیزه کامیابی (دریاکلو و همکاران، ۲۰۱۰؛ سولور و رایس، ۲۰۱۰) به عنوان متغیرهای دخیل در پیشرفت تحصیلی نام برده شده‌اند. هوش هیجانی، که برای نخستین بار، توسط سالووی در برابر ضریب هوشی عنوان شد (حمیدپور، ۱۳۸۱)، عبارت است از توانایی کنترل احساسات خود و دیگران، جداسازی این احساسات، جهت‌دهی به رفتار و تفکرهای شخصی بر پایه‌ی اطلاعات و تنظیم رفتار فردی و بین فردی (کیانی و همکاران، ۱۳۹۰ و کوکرو و همکاران، ۲۰۰۷). از این رو، انتظار می‌رود افرادی که هوش هیجانی بالاتری دارند، به موفقیت‌های بیشتری نیز نایل شوند (کیانی و همکاران، ۱۳۹۰). همان‌گونه که نتایج برخی بررسی‌ها نشان داده‌اند، هر فردی حدود ۸۰ درصد از موفقیت‌های زندگی‌اش را مدیون هوش هیجانی‌اش است و ۲۰ درصد از این موفقیت‌ها در نتیجه‌ی ضریب هوشی است (قادری و همکاران، ۱۳۹۳). بنابراین، هوش هیجانی می‌تواند تبیین‌کننده‌ی موفقیت فرد در مرحله‌های زندگی‌اش باشد (میکلاجزاک و لامین، ۲۰۰۸). هوش هیجانی، قابلیت انعطاف داشته و افراد با تمرین و تمرکز بر مهارت‌های هیجانی و تمرکز ذهن بر رفتارها و هیجان‌های خود می‌توانند آن را بهبود بخشند (حسین‌مردی و حسین‌مردی، ۱۳۹۴). خلاقیت به معنی

توانایی ایجاد کارهای جدید است (نادری و همکاران، ۲۰۱۰). در تعریف خلاقیت، ساویل (۲۰۰۶)، آن را حالتی از ذهن می‌داند که بر پایه‌ی آن، هوش‌های چندگانه به طور متحد عمل می‌کنند و در این حالت است که خلاقیت یک توانایی بالقوه در فرد خلق می‌کند و موجب می‌شود او با یک تمرکز اثربخش، به نوآوری برسد. پس، می‌توان گفت که خلاقیت راه‌کاری برای رسیدن به هدف است نه خود هدف (اسمیث و اسمیث، ۲۰۱۰). سومین متغیر مورد بررسی انگیزه کامیابی می‌باشد. در نظریه انگیزه کامیابی، بر نقش هدف در موفقیت یا شکست فراگیران پیوسته تأکید می‌شود (خدیوی و مفاخری، ۱۳۹۰).

در واقع انگیزه کامیابی را می‌توان گرایش فراگیران در جهت ارزیابی عملکردهای خود در زمینه یادگیری با توجه به معیارهای برتر موفقیت و برخوردار شدن آنان از لذت ناشی از عملکرد مطلوبشان دانست (وستلند و آرچ، ۲۰۰۱). کسانی که انگیزه کامیابی بالایی دارند، می‌خواهند کارهای خود را به بهترین شکل ممکن انجام دهند، آنان علاقه‌مند به انجام کارهایی هستند که چالش‌برانگیز باشد و بتوانند پیشرفت‌های خود را ارزیابی کنند. چنین افرادی، مسئولیت‌شناس، دارای عزت‌نفس بالا و دارای اراده‌ی موفقیت در انجام تکالیف درسی، دانشگاهی و اجتماعی هستند (سولور و رایس، ۲۰۱۰؛ بیابانگرد، ۱۳۸۴).

بررسی حسین‌مردی و حسین‌مردی (۱۳۹۴)، نشان داد که بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی همبستگی معنی‌داری وجود دارد، ولی بر پایه نتایج تحلیل رگرسیونی، هوش هیجانی نتوانست پیشرفت تحصیلی را پیش‌بینی کند. در تحقیق انجام شده توسط فارسیان و همکاران (۱۳۹۴)، مشخص شد که سطح هوش هیجانی بالاتر، با انگیزه پیشرفت بیشتر و با کاهش سطح نگرانی از کلاس زبان همراه است. رئیسون و همکاران (۱۳۹۳)، در بررسی‌های خود به این نتیجه رسیدند که بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی (میانگین کل)، هیچ‌گونه رابطه‌ای وجود ندارد. در پژوهش انجام شده توسط قادری و همکاران (۱۳۹۳)، پیشرفت تحصیلی دانشجویان در سطح متوسط قرار داشته و تفاوت معناداری از نظر پیشرفت تحصیلی بر پایه‌ی دانشگاه محل تحصیل، جنس و وضعیت سکونت وجود داشت. همچنین در تحقیق مذکور، میانگین

را نشان نمی‌دهد. بررسی آبادی و زمانی (۱۳۸۹)، نشان داد که عامل‌هایی مانند جنس، سطح اقتصادی خانواده، محل اقامت و سطح تحصیلات پدر، بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان تاثیر می‌گذارند. اولاتیو و همکاران (۲۰۱۰)، در بررسی‌های خود، رابطه‌ای بین موفقیت تحصیلی و خلاقیت در دانشجویان رشته مدیریت بازرگانی ندیدند. سلامی (۲۰۰۸)، بین تعهد سازمانی، هوش هیجانی، رضایت شغلی، موفقیت در شغل، سن و میزان تحصیلات، رابطه معنی‌داری یافته است.

سایمن و همکاران (۲۰۰۷)، نیز در تحقیقی با هدف بررسی تفکر خلاقانه دانشجویان در آمریکا، دریافتند که دانشجویان با نمره خلاقیت بالاتر، علاقه زیادی به رشته تحصیلی خود دارند و موفقیت تحصیلی‌شان بالاتر است. پارکر و همکاران (۲۰۰۴)، در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که پیشرفت تحصیلی به شدت با هوش هیجانی در ارتباط است. چابراک و کریچ (۲۰۱۳)، در بررسی رابطه بین عملکرد تحصیلی دانشجویان و تفکر خلاقانه نشان دادند، بین آموزش مبتنی بر تفکر خلاقانه و موفقیت تحصیلی رابطه‌ای مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

اگرچه تحقیقات چندی عامل‌های مختلفی را با پیشرفت تحصیلی مرتبط دانسته‌اند، اما بررسی همه‌ی عامل‌ها در یک پژوهش کم‌تر امکان‌پذیر است و در نتیجه کم‌تر پژوهشی هم‌زمان به نقش پیش‌بینی‌کنندگی متغیرهای مهم توجه داشته است. با توجه به این‌که در زمینه‌ی هنرجویان کشاورزی در استان زنجان پژوهشی صورت نگرفته بود و از سویی به صورت هم‌زمان هم تاثیر هوش هیجانی، انگیزه کامیابی، خلاقیت و برخی ویژگی‌های فردی بر پیشرفت تحصیلی بررسی نشده بود، در نتیجه هدف این تحقیق مشخص کردن سهم هر یک از این متغیرها در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی هنرجویان مورد بررسی در نظر گرفته شد تا برای هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی به عنوان نیروی تحصیل‌کرده فنی و مهارتی بخش کشاورزی، بتوان برنامه‌ریزی‌های مطلوب و موردنیاز را انجام داد.

روش شناسی

این تحقیق از لحاظ امکان و میزان کنترل متغیرها، از نوع علی-ارتباطی است و از نظر هدف، از نوع کاربردی

نمره هوش هیجانی دانشجویان در حد متوسط بود و بین هوش هیجانی و متغیرهای سن، نیمسال تحصیلی، پیشرفت تحصیلی و مقطع تحصیلی ارتباط معناداری وجود داشت.

تحقیق ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۲)، بیان‌کننده این بود که در متغیر راهبردهای خودتنظیمی مؤلفه راهبردهای شناختی و فراشناختی، مدیریت تلاش، همیاری در یادگیری و جستجوی کمک، در متغیر هوش هیجانی مؤلفه‌های خودانگیزی، خودکنترلی، مهارت‌های اجتماعی و خودآگاهی و در متغیر ساختار هدف کلاس درس مؤلفه هدف‌های تبحری و عملکردگرا دارای توانایی پیش‌بینی‌کنندگی پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده‌های فنی و مهندسی دانشگاه تهران می‌باشند. بررسی ارجمند سیاهپوش و همکاران (۱۳۹۰)، نشانگر آن است که بین متغیرهای جنسیت، طبقه اجتماعی، بعد خانوار (تعداد اعضای خانواده)، عزت نفس، علاقه به رشته و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. متغیرهای ساعت‌های مطالعه، جنس، طبقه اجتماعی والدین و میزان عزت نفس به ترتیب سهم بیشتری در پیشگویی متغیر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، در مقایسه با دیگر متغیرها داشتند.

یاوریان و اعجاز (۱۳۸۸)، نشان دادند که رابطه‌ای بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی وجود ندارد، اگرچه از نظر هوش هیجانی، بین گروه‌های مختلف تحصیلی تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. در بررسی رادفر و همکاران (۲۰۱۳)، رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی مشاهده شد. همچنین بر پایه سطح تحصیلات، تفاوت معنی‌داری در هوش هیجانی افراد مورد بررسی وجود داشت. در بررسی اربابی سرجو و همکاران (۲۰۱۳)، نتیجه‌گویای آن بود که رابطه مثبت و معنی‌داری بین رشد و ارتقای هوش هیجانی دانش‌آموزان با پیشرفت تحصیلی آنان وجود دارد. صبحی قراملکی (۲۰۱۲)، نیز رابطه معنی‌داری را بین هوش هیجانی و انگیزه کامیابی تحصیلی گزارش کرد. نتایج بررسی ملامبو (۲۰۱۱)، نشان داد، با وجود این‌که دانش‌آموزان کم‌سن‌تر نسبت به دانش‌آموزان بزرگ‌تر، عملکرد تحصیلی بهتری دارند، ولی پیشرفت تحصیلی این دو گروه سنی تفاوت معناداری

با ۰/۸۲، ۰/۸ و ۰/۷۹ به ترتیب برای شاخص‌های ترکیبی انگیزه کامیابی، هوش هیجانی و خلاقیت محاسبه گردید. جامعه‌ی آماری شامل همه‌ی هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۹۴ بود که بنا بر گزارش سازمان آموزش و پرورش استان زنجان ۱۸۷ هنرجو بودند. به منظور برآورد حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰)، با خطای پنج درصد استفاده شد که بر این پایه حجم نمونه ۱۳۵ هنرجو برآورد شد. از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم نمونه برای گزینش هنرجویان استفاده شد. به طوری که متناسب با حجم هر یک از هنرستان‌ها، شمار هنرجویان مورد نیاز مشخص و مورد بررسی واقع شدند. جدول ۱ توزیع جامعه آماری و نمونه را نشان می‌دهد.

جدول ۱- چارچوب نمونه‌گیری و شمار نمونه‌های مورد بررسی

هنرستان	شمار جامعه	شمار نمونه
هنرستان شهید باهنر زنجان	۶۲	۴۷
هنرستان امام خمینی ابهر	۷۵	۵۳
هنرستان امیرالمؤمنین صابین قلعه	۲۰	۱۵
مدرسه دخترانه بنت الهدا	۳۰	۲۰
	۱۸۷	۱۳۵

داده‌های گردآوری شده پس از وارد شدن در Excel با نرم‌افزار $Spss_{win21}$ پردازش شدند. برای خلاصه کردن داده‌ها از جدول توزیع فراوانی و برای تحلیل‌های استنباطی از آزمون‌های مقایسه میانگین، ضرایب همبستگی و رگرسیون لجستیک استفاده شد. دلیل استفاده از رگرسیون لجستیک این بود که هنرجویان بر پایه نمره پیشرفت تحصیلی به دو گروه خوب و ضعیف تقسیم شدند.

یافته‌ها

داده‌های این تحقیق از هنرجویانی گردآوری شد که در هفت گرایش، در چهار هنرستان در سطح استان زنجان مشغول به تحصیل بودند. گرایش تحصیلی با بیشترین هنرجو مربوط به طراحی فضای سبز بود. (جدول ۲).

است که برای گردآوری داده‌ها از روش میدانی استفاده کرده است. ابزار اصلی تحقیق، پرسشنامه‌ای مشتمل بر چهار بخش اصلی شامل ویژگی‌های فردی، سنجش هوش هیجانی، سنجش خلاقیت و سنجش انگیزه کامیابی هنرجویان بود. متغیر وابسته تحقیق پیشرفت تحصیلی بود که با میانگین نمره‌های کل دوره تحصیلی هنرجویان سنجیده شد. در بررسی‌های صورت گرفته پیشین (محمدی و همکاران، ۱۳۹۳؛ قارلقی و همکاران، ۱۳۹۴؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۴؛ آهنچیان و همکاران، ۱۳۹۱؛ فرج‌اللهی و همکاران، ۱۳۹۲؛ فرمانبر و همکاران، ۱۳۹۲ و بابایی امیری و عاشوری، ۱۳۹۳)، از میانگین کل به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی استفاده کرده‌اند.

هوش هیجانی با استفاده از پرسشنامه استاندارد هوش هیجانی بار-آن (۲۰۰۶)، سنجیده شد. این پرسشنامه، هوش هیجانی را در ۱۵ خرده مقیاس شامل خودآگاهی هیجانی، خود ابرازی، عزت نفس، خود شکوفایی، استقلال، همدلی، مسئولیت‌پذیری، رابطه‌های بین فردی، واقع‌گرایی، انعطاف‌پذیری، حل مساله، تحمل فشار روانی، کنترل تکانش، خوش‌بینی و خوشبختی در پنج بعد بررسی می‌کند. گزینه‌های مربوط به سوالات به صورت طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (۲+ = کاملاً موافقم تا ۲- = کاملاً مخالفم) تنظیم شدند. مجموع نمره‌های هر فرد در هر خرده مقیاس، برابر با جمع جبری نمره‌های او در پرسش‌های آن خرده مقیاس بود و مجموع نمره‌های او در ۱۵ خرده مقیاس، برابر با نمره کل آزمون وی است. خلاقیت و انگیزه کامیابی هنرجویان نیز با شاخص‌های ترکیبی که به ترتیب در بردارنده پنج و شش گویه بودند، به صورت طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (۲+ = کاملاً موافقم تا ۲- = کاملاً مخالفم) سنجیده شدند که مستند به بررسی‌های پیشین و نیز مصاحبه با صاحب‌نظران مرتبط تدوین شدند.

پس از تدوین ابزار تحقیق، روایی آن با استفاده از نظرسنجی و پیشنهاد‌های اعضای هیات علمی مرتبط در دانشگاه زنجان و نیز مربیان هنرستان کشاورزی شهید باهنر زنجان پس از اصلاح و بازنگری به دست آمد. برای تعیین پایایی پرسشنامه نیز با بررسی مقدماتی، ۳۰ پرسشنامه بیرون از جامعه آماری تکمیل و ضریب تنای ترتیبی برابر

شغل پدر ۴۵/۹ درصد از هنرجویان کشاورزی بود. سطح تحصیلات ۴۱/۷ درصد از پدران هنرجویان و مادران ۴۲/۹ درصد از هنرجویان در حد خواندن و نوشتن بود. از نظر میزان علاقه به گرایش تحصیلی، علاقه‌ی بیشتر هنرجویان (۸۵/۲ درصد) در حد متوسط به بالا بود. متوسط میزان مطالعه در روز دو ساعت و ۴۵ دقیقه با انحراف معیار یک ساعت و ۵۲ دقیقه بود و بیشتر هنرجویان (۸۰/۷ درصد)، کمتر از ۳ ساعت در روز مطالعه داشتند. میانگین کل نمره‌های هنرجویان ۱۴/۳۹ با انحراف معیار ۲/۲۳ بود. کم‌ترین میانگین کل، ۱۰ و بیش‌ترین میانگین کل ۲۰ بود. انگیزه‌های کامیابی هنرجویان با استفاده از ۶ گویه در قالب شاخص ترکیبی سنجش شد. اولویت بندی انگیزه کامیابی هنرجویان در جدول ۳ آمده است. چنان‌که دیده می‌شود سعی در انجام هرکاری به بهترین شکل ممکن در رتبه‌ی اول و از فکر دیگران فرد سخت‌کوشی به نظر رسیدن در رتبه آخر بودند.

جدول ۲- توزیع فراوانی هنرجویان کشاورزی برپایه‌ی گرایش تحصیلی

گرایش	فراوانی	درصد فراوانی
امور دام	۲۰	۱۴/۸
طراحی فضای سبز	۳۰	۲۲/۲
تعمیر موتور تراکتور	۱۵	۱۱/۱
کشت گیاهان دارویی	۲۰	۱۴/۸
کشت گیاهان زراعی و باغی	۱۹	۱۴/۱
پرورش میوه‌های دانه‌دار	۱۰	۷/۴
مکانیک موتور و تراکتور	۲۱	۱۵/۶
کل	۱۳۵	۱۰۰

میانگین سن هنرجویان مورد بررسی ۱۶ سال و هفت ماه با انحراف معیار ۰/۸۴ سال بود. از نظر محل زندگی، بیشتر هنرجویان ساکن شهر بودند (۵۷/۸ درصد) و سایر هنرجویان (۴۲/۲ درصد) نیز در روستا زندگی می‌کردند.

جدول ۳- رتبه‌بندی گویه‌های انگیزه کامیابی هنرجویان

رتبه	گویه	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
۱	در هر کاری سعی می‌کنم، آن کار را به بهترین شکل ممکن انجام دهم.	۱/۳۹	۰/۹۴	۰/۶۷
۲	همیشه دوست دارم آدم خیلی مهمی باشم.	۱/۲۴	۱/۰۲	۰/۸۲
۳	من فرد آینده‌نگری هستم.	۱/۰۷	۱/۹۰	۰/۸۴
۴	من نظم را خیلی دوست دارم.	۱/۲۱	۱/۰۶	۰/۸۷
۵	من همیشه احساس می‌کنم انرژی زیادی برای هر کاری دارم.	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۹۷
۶	افراد دیگر فکر می‌کنند، من فرد سخت‌کوشی هستم.	۰/۸۵	۰/۸۴	۰/۹۸

مقیاس*: ۱= بسیار مخالفم، ۲= مخالفم، ۳= نظری ندارم، ۴= موافقم، ۵= بسیار موافقم، ۶=

دوباره شدند. همان‌طوری‌که در جدول ۴ آورده شده است، انگیزه کامیابی بیشتر هنرجویان (۷۴ درصد) حد زیاد بود.

با جمع کردن نمره‌های همه‌ی گویه‌ها و با لحاظ کردن کمینه (۱۲-) و بیشینه (۱۲) نمره‌های کل شاخص، انگیزه کامیابی در سه سطح کم، متوسط و زیاد کدبندی

جدول ۴- توزیع فراوانی هنرجویان برپایه‌ی خلاقیت

سطح	فراوانی	درصد فراوانی	درصد انباشته
کم	۲۰	۱۴/۸	۱۴/۸
متوسط	۵۸	۴۳	۵۷/۸
زیاد	۵۷	۴۲/۲	۱۰۰
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

جدول ۵- توزیع فراوانی هنرجویان برپایه‌ی انگیزه کامیابی

سطح	فراوانی	درصد فراوانی	درصد انباشته
کم	۴	۳	۳
متوسط	۳۱	۲۳	۲۶
زیاد	۱۰۰	۷۴	۱۰۰
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

نشان داد که تفاوت معنی داری از این نظر، بین هنرجویان این گرایش‌ها وجود دارد، به گونه‌ای که هنرجویان گرایش کشت گیاهان دارویی از نظر پیشرفت تحصیلی در وضعیت بهتری نسبت به هنرجویان گرایش‌های دیگر قرار دارند، یا به عبارت بهتر گرایش تحصیلی در پیشرفت تحصیلی هنرجویان تأثیرگذار است. مقایسه پیشرفت تحصیلی هنرجویان شهری و روستایی با استفاده از آزمون من وایتنی ($P=0/243, U=1961$) نشان داد که بین هنرجویان شهری و روستایی، از نظر پیشرفت تحصیلی تفاوت معنی داری وجود ندارد یا به عبارتی محل سکونت تأثیری در پیشرفت تحصیلی هنرجویان ندارد.

جدول ۷- خلاصه‌ی همبستگی متغیرهای پژوهش و پیشرفت تحصیلی هنرجویان

متغیر	r	P
سطح تحصیلات مادر	۰/۲۶۶	۰/۰۰۲
میزان علاقه به گرایش	۰/۴۵۴	۰/۰۰۰
ساعت‌های مطالعه در روز	۰/۳۰۷	۰/۰۰۰
هوش هیجانی	۰/۳۷۷	۰/۰۰۰
خلاقیت	۰/۴۹۵	۰/۰۰۰
انگیزه کامیابی	۰/۲۵۶	۰/۰۰۳
سن	۰/۰۰۶	۰/۹۴۲
سطح تحصیلات پدر	۰/۱۴۰	۰/۱۱۰

به دلیل دوجوهی بودن متغیر پیشرفت تحصیلی هنرجویان در این تحقیق و به منظور بررسی تأثیر متغیرهای مورد بررسی بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان از رگرسیون لجستیک استفاده شد. با استفاده از متوسط میانگین نمره‌های کل، هنرجویان در دو گروه بالاتر از میانگین (پیشرفت تحصیلی خوب) و کمتر از میانگین (پیشرفت تحصیلی ضعیف) تقسیم شدند که ۴۸/۱ درصد در گروه با پیشرفت تحصیلی ضعیف و ۵۱/۹ درصد دیگر در گروه با پیشرفت تحصیلی خوب قرار گرفتند.

پس از وارد کردن متغیرها در مدل، بررسی نتایج نشان داد که مدل رگرسیونی با توجه به مقدار کای اسکویئر ($P=0/00, X^2=67/94$)، دارای برازش است. آماره شبه ضریب تبیین ناگل کرک، حدود ۰/۵۲۸ و کاکس و اسنل،

یکی دیگر از متغیرهای تحقیق، هوش هیجانی بود که برای سنجش آن از پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن (۲۰۰۶) مشتمل بر ۹۰ پرسش استفاده شد و با جمع‌بندی امتیازهای افراد و دسته‌بندی آنان در سه طبقه هوش هیجانی کم، متوسط و زیاد، مشخص شد که بیشتر هنرجویان (۶۸/۱ درصد)، هوش هیجانی متوسطی دارند (جدول ۶).

جدول ۶- توزیع فراوانی هنرجویان بر پایه‌ی هوش هیجانی

سطح	فراوانی	درصد فراوانی	درصد انباشته
کم	۱	۰/۷	۰/۷
متوسط	۹۲	۶۸/۱	۶۸/۸
زیاد	۴۲	۳۱/۱	۱۰۰
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

برای بررسی ارتباط متغیرهای مورد بررسی با پیشرفت تحصیلی هنرجویان، به دلیل رتبه‌ای بودن دست کم یک متغیر از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد و نتیجه نشان داد که بین متغیرهای سطح تحصیلات مادر، میزان علاقه به گرایش، تعداد ساعت‌های مطالعه در روز، هوش هیجانی، خلاقیت و انگیزه کامیابی با متغیر پیشرفت تحصیلی هنرجویان، در سطح یک درصد رابطه‌ی مثبت و معنی داری وجود دارد. به عبارت دیگر، هنرجویانی که علاقه بیشتری به گرایش خود داشتند، در طول روز مطالعه بیشتری هم داشتند، دارای سطح بالایی از هوش هیجانی، خلاقیت و انگیزه کامیابی بودند و سطح تحصیلات مادران آن‌ها بالاتر بود و از نظر پیشرفت تحصیلی نیز در وضعیت بهتری بودند. هم‌چنین، بر پایه نتیجه‌ی تحقیق، مشخص شد که هیچ‌گونه رابطه‌ی معنی داری بین سن و سطح تحصیلات پدر هنرجویان با پیشرفت تحصیلی هنرجویان وجود نداشت.

مقایسه پیشرفت تحصیلی هنرجویان در هفت گرایش تحصیلی امور دام، طراحی فضای سبز، تعمیر موتور تراکتور، کشت گیاهان دارویی، کشت گیاهان زراعی و باغی، پرورش میوه‌های دانه‌دار و مکانیک موتور و تراکتور با استفاده از آزمون کروسکال والیس ($P=0/003, X^2=19/66$)

بر پایه تحلیل رگرسیونی لجستیک، مشخص شد از مجموعه متغیرهای مستقلی که دارای رابطه معنی دار با متغیر پیشرفت تحصیلی بودند، به ترتیب متغیرهای میزان علاقه به گرایش، خلاقیت و انگیزه کامیابی در معادله باقی ماندند و نتیجه‌ی نهایی ارزیابی توان کلی این متغیرها در قرار دادن هنرجویان با پیشرفت تحصیلی خوب و ضعیف در گروه‌های درست در جدول ۹ نشان می‌دهد که مدل به‌دست آمده توانسته است به میزان ۸۰/۷ درصد، طبقه‌ی هنرجویان را به‌صورت درست پیش‌بینی کند. به‌طوری‌که برابر یافته‌های جدول بالا، از بین هنرجویان با پیشرفت تحصیلی ضعیف تنها ۱۶ نفر و از بین هنرجویان با پیشرفت تحصیلی خوب تنها ۱۰ نفر به‌اشتباه گروه‌بندی شده‌اند. پس از اطمینان از معنی‌داری مدل، ضریب‌های رگرسیونی (Exp B) مربوط به سه متغیر تاثیرگذار در جدول ۹ آمده است که معنی‌داری آنها از طریق مقدار آماره‌ی والد (Wald) به‌دست آمده است.

در حدود ۰/۳۹۵ محاسبه شد. به‌عبارتی نتیجه بیانگر آن است که تابع لجوجیت استخراج شده می‌تواند در حدود ۵۲/۸ درصد از احتمال قرار گرفتن هنرجویان در گروه با پیشرفت تحصیلی خوب را برآورد کند یا توان تفکیک دو گروه از هم را دارد. توان تشخیص مدل در جدول ۸، آمده است.

جدول ۸- وضعیت طبقه‌بندی هنرجویان با پیشرفت تحصیلی خوب و ضعیف بنا بر نتایج رگرسیونی

پیشرفت تحصیلی	پیش‌بینی		درصد صحت طبقه‌بندی
	خوب	ضعیف	
ضعیف	۱۶	۴۹	۷۵/۴
خوب	۶۰	۱۰	۸۵/۷
درصد کل			۸۰/۷

Cox & Snell $R^2=395/0$ Nagelkerke $R^2=528/0$,
 $X^2=94/67$ $P=000/0$

جدول ۹- خلاصه رگرسیون لجستیک تاثیر بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان کشاورزی

متغیر	B	SE	Wald	Sig	(Exp(B)
میزان علاقه به گرایش (1x)	۰/۶۳۶	۰/۲۳۳	۷/۴۷	۰/۰۰۶	۱/۸۹
خلاقیت (2x)	۰/۳۶۶	۰/۰۸۱	۲۰/۳۴	۰/۰۰۰	۱/۴۴
انگیزه کامیابی (3x)	۰/۲۲۳	۰/۰۷۴	۹/۱۷	۰/۰۰۲	۱/۲۵
مقدار ثابت	۱۴/۲۲	۲/۷۱	۵۷/۵۷	۰/۰۰۰	۰/۰۰

$$\text{Logit}(p) = 22/14 + 636/0x_1 + 366/0x_2 + 223/0x_3$$

از این رو، پژوهش‌های بسیاری در این زمینه با هدف شناسایی عامل‌های مؤثر بر آن انجام شده است. این پژوهش به منظور بررسی تاثیر هوش هیجانی، خلاقیت و انگیزه کامیابی بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان انجام شد و نشان داد که بیش‌تر هنرجویان هنرستان‌های کشاورزی استان زنجان افرادی شهرنشین هستند.

علاقه به گرایش بیشتر هنرجویان متوسط به بالا بود که گویای این است که هنرجویان هم‌اکنون دارای سطح مطلوبی از علاقه‌مندی به گرایش خودشان هستند و متوسط میانگین کل نمره‌های هنرجویان (۱۴/۳۹) نشان از وضعیت متوسط هنرجویان دارد. بین سن هنرجویان

بر پایه آماره والد در جدول ۹، سه متغیر میزان علاقه به گرایش، خلاقیت و انگیزه کامیابی در تشخیص پیشرفت تحصیلی هنرجویان تاثیرگذارند. بر پایه‌ی آماره‌ی نسبت بخت، با یک واحد تغییر در میزان علاقه به گرایش تحصیلی، احتمال بهبود وضعیت تحصیلی هنرجویان به اندازه ۱/۸۹ برابر بیشتر می‌شود و همین‌گونه در زمینه‌ی خلاقیت و انگیزه کامیابی نیز این احتمال به اندازه ۱/۴۴ و ۱/۲۵ برابر بیشتر می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

پیشرفت تحصیلی همواره به عنوان یکی از موضوع‌های مورد بحث فعالان حوزه آموزشی و والدین بوده است.

منفی و زیانبار ناشی از افت تحصیلی تأثیر بسزایی داشته باشد (فارسیان و همکاران، ۱۳۹۴)، با مشاوره و حمایت والدین هنرجویان و نیز همراهی اولیای آموزشی می‌توان مهارت‌های هوش هیجانی در افراد را تقویت کرد تا به این وسیله زمینه‌های ارتقای هوش هیجانی در افراد فراهم شده و این مسئله بتواند در پیشرفت تحصیلی آنان به طور مثبتی اثرگذار باشد. نتایج تحقیق نشان داد که خلاقیت بر پیشرفت تحصیلی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد که این یافته همسو با یافته‌های بنی‌مهد و مهربان (۱۳۹۳)، براتیان و بجانی (۱۳۹۲)، چابراک و کریج (۲۰۱۳) و سایمن و همکاران (۲۰۰۷) بود ولی با نتایج اولانای و همکاران (۲۰۱۰) و ذهبیون و احمدی (۱۳۸۸) همخوانی نداشت. با در نظر گرفتن میانگین کل به عنوان یک نشانگر پیشرفت تحصیلی (ذهبیون و احمدی، ۱۳۸۸) این یافته نشان می‌دهد که افرادی که خلاق ترند، پیشرفت تحصیلی بیشتری نیز دارند و برعکس.

بنابر نتایج بررسی حسینی نسب و شریفی (۱۳۸۹)، افراد خلاق تر، نسبت به دیگر افرادی که کمتر خلاق اند، در استفاده از راهبردهای یادگیری بهتر عمل می‌کنند و این خود می‌تواند یکی از عامل‌های موثر بر افزایش پیشرفت تحصیلی این افراد باشد. بنابراین، لازم است به منظور تقویت پیشرفت تحصیلی هنرجویان، به فکر راه‌هایی برای افزایش خلاقیت در آنان به عنوان یکی از عامل‌های اثرگذار بر موفقیت و پیشرفت تحصیلی‌شان بود (کانوگارسیا و هوگز، ۲۰۰۰)، که تدوین برنامه‌های درسی به گونه‌ای که ایده‌پردازی و تفکر خلاق را پرورش دهد یکی از این راه‌هاست. راه دیگر افزایش خلاقیت به نحوی که بر موفقیت تحصیلی هنرجویان تأثیر مثبت بگذارد، افزایش میزان اثربخشی تدریس آموزشگران است.

به شکلی که آموزشگران، با روش‌های تدریس خود فرصت‌هایی را برای تفکر بیشتر هنرجویان و تحقیق و کشف، فراهم سازند تا هنرجویان بتوانند راه‌های تفکر خلاقانه را یاد بگیرند. همچنین، همسو با یافته‌های جرنستد و چاو (۱۹۸۰) و ارجمندسیاهپوش و همکاران (۱۳۹۰)، در این پژوهش نیز تعداد ساعت‌های مطالعه با پیشرفت تحصیلی هنرجویان رابطه مثبتی داشت که نشان‌دهنده افزایش اوقاتی است که هنرجویان صرف

و پیشرفت تحصیلی آنان رابطه معنی‌داری مشاهده نشد که این یافته برخلاف یافته‌های ملامو (۲۰۱۱)، سلامی (۲۰۰۸) و قادری و همکاران (۱۳۹۳) بود. تفاوت معناداری بین پیشرفت تحصیلی هنرجویان گرایش‌های مختلف وجود داشت و هنرجویان گرایش کشت گیاهان دارویی دارای پیشرفت تحصیلی بیشتری در قیاس با دیگر گرایش‌های هنرستان‌های کشاورزی مورد بررسی بودند که یکی از دلایل می‌تواند توجه زیاد به گیاهان دارویی در کشور در سال‌های اخیر و وجود زمینه شغلی خوب آن اشاره کرد.

این یافته با نتایج بررسی قادری و همکاران (۱۳۹۳) همخوانی داشت. انگیزه کامیابی تأثیر مثبتی بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان داشت. یعنی هنرجویان با انگیزه کامیابی بالاتر نسبت به هنرجویان با انگیزه کامیابی کمتر، میانگین کل بالاتری داشتند که این یافته همسو با بررسی قادری و همکاران (۱۳۹۳) بود. گاردنر و اسمیت (۱۹۸۱)، جرنستد و چاو (۱۹۸۰)، فارسیان و همکاران (۱۳۹۴)، سولور و رایس (۲۰۱۰)، نیز در یافته‌های خود تأثیر مثبت انگیزه کامیابی بر پیشرفت تحصیلی را گزارش کرده‌اند، چرا که انگیزه کامیابی به عنوان یک عامل انگیزشی قوی در جهت موفقیت افراد در انجام تکالیف درسی عمل می‌کند. هنرجویانی که انگیزه کامیابی بالایی دارند، به دلیل تلاش بیشتر برای رسیدن به هدف‌هایشان، با موفقیت بیشتری بر مشکلات یادگیری خود غلبه می‌کنند (پکران و همکاران، ۲۰۱۱).

این مساله نشان می‌دهد که مسئولان آموزشی و اولیای هنرجویان کشاورزی، باید به زمینه‌های رشد و تقویت انگیزه کامیابی در هنرجویان توجه ویژه‌ای داشته باشند. هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی هنرجویان رابطه مثبت و معنی‌داری داشت که هم‌سو با یافته‌های پارکر و همکاران (۲۰۰۴)، سلامی (۲۰۰۸)، صبحی قراملکی (۲۰۱۲)، اربابی سرجو و همکاران (۲۰۱۳)، رادفر و همکاران (۲۰۱۳)، قادری و همکاران (۱۳۹۳)، حسین‌مردی و حسین‌مردی (۱۳۹۴) و فارسیان و همکاران (۱۳۹۴) بود. ولی، با یافته‌های رئیسون و همکاران (۱۳۹۳)، یاوریان و اعجاز (۱۳۸۸) در یک راستا نبود. با توجه به این‌که هوش هیجانی بالا می‌تواند در پیشگیری از عارضه‌های

مانند پرورش شترمرغ، پرورش قارچ، پرورش ماهی، تهیه ورمی‌کمپوست، تولید بذر و نهال و غیره ایجاد شوند، آشنا کنند. مسئولان آموزشی می‌توانند از افراد موفق و کارآفرین در زمینه کشاورزی دعوت کنند تا به هنرستان آمده و راجع به تجربه‌ها و چگونگی کسب موفقیت خود، سخن بگویند. این برنامه‌ها افزون بر اینکه باعث آشنایی هنرجویان با باید‌ها و نبایدهای آغاز کسب‌وکار و ارائه چشم‌اندازی خوب و دقیق به آنان می‌شود، عامل انگیزشی مثبتی در راستای افزایش علاقه به گرایش تحصیلی خود و در نتیجه پیشرفت تحصیلی بهتر آنان می‌شود. سطح تحصیلات مادر با پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت و معنی‌داری داشت که این نتیجه با نتایج بررسی‌های حسین‌مردی و حسین‌مردی (۱۳۹۴) و تمنایی‌فر و همکاران (۱۳۹۰) همخوانی داشت. پیشنهاد می‌شود با برگزاری دوره‌های منسجمی از کلاس‌ها و مشاوره‌های مناسب روان‌شناسی و نیز نشست‌های آموزشی برای والدین هنرجویان در جهت آشنا کردن آنان با شیوه‌های مناسب برخورد با فرزندان و تربیت فرزند، در جهت شناسایی و رفع مشکل‌های و تنش‌های هنرجویان اقدام کنند.

چرا که بسیاری از مهارت‌های هوش هیجانی مانند مهارت‌های اجتماعی، خودکنترلی، خودآگاهی و خود انگیزی در پیشرفت تحصیلی مؤثرند (ابوالقاسمی و همکاران، ۱۳۹۲). در پایان باید به این نکته اشاره کرد که برای توسعه کشاورزی تربیت نیروهای فنی و مهارتی برای خدمت در سطح میدانی ضروری است و انجام تحقیقاتی در این زمینه و شناسایی وضعیت کنونی هنرستان‌ها و عامل‌های مؤثر بر پیشرفت تحصیلی هنرجویان می‌تواند به تصمیم‌گیران در این حوزه کمک کند که این تحقیق نیز با همین هدف انجام گرفت.

مطالعه می‌کنند، پیشرفت تحصیلی‌شان نیز به طور معنی‌داری افزایش یافته است. شاید بتوان میزان علاقه افراد به گرایش تحصیلی را یکی از دلایل اختصاص وقت برای مطالعه درس‌ها دانست. هر چه هنرجویان کشاورزی علاقه بیشتری به گرایش تحصیلی خود داشته باشند با انگیزه بیشتری مباحث درسی را دنبال می‌کنند و زمان بیشتری را صرف مطالعه می‌کنند که رابطه مثبت بین میزان علاقه به گرایش با پیشرفت تحصیلی هنرجویان موید این نتیجه است.

در بررسی‌های صورت گرفته توسط سایمن و همکاران (۲۰۰۷)، ارجمند سیاهپوش و همکاران (۱۳۹۰) نیز گزارش شده است که علاقه بیشتر به گرایش تحصیلی باعث افزایش پیشرفت تحصیلی می‌شود. بنابراین روشن است، افرادی که به گرایش خود علاقه‌مندترند با انگیزه بیشتری تکالیف خود را انجام داده، به یادگیری مطالب درسی اهمیت بیشتری می‌دهند و سعی می‌کنند مشکلات و بازدارنده‌هایی را که در سر راه یادگیری آنان قرار دارد، برطرف کنند. چنین افرادی با هدفمندی بیشتری درس می‌خوانند و مطالبی را که یاد می‌گیرند بهتر به خاطر می‌سپارند تا در آینده شغلی خود نیز که در زمینه کشاورزی است به کار بندند. بنابراین، به منظور حفظ علاقه‌مندی این افراد و ایجاد و افزایش علاقه در دیگر هنرآموزانی که علاقه متوسط یا کمتری به گرایش خود دارند، لازم است تمهیداتی اندیشید.

از جمله، آموزشگران بهتر است در کلاس‌های درس، با مثبت‌اندیشی بیشتری نسبت به مشاغل کشاورزی بحث و هنرجویان را به ادامه کار در زمینه کشاورزی تشویق کنند. همچنین، مسئولان آموزشی بهتر است هنرجویان را با انواع کسب‌وکارهایی که می‌توان در زیربخش‌های کشاورزی

منبع‌ها

- آبادی، ب و زمانی، غ.ح. (۱۳۸۹). عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی: مطالعه موردی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز. مجله ترویج و آموزش کشاورزی، ۵(۲)، ۳۱-۴۳.
- ابوالقاسمی، م و میرالی رستمی، ا. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده‌های فنی مهندسی دانشگاه تهران جهت آرایه مدلی برای پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی آن‌ها. فصلنامه آموزش مهندسی ایران، ۱۵(۵۸)، ۶۷-۸۴ تابستان،

- ارجمندسیاهپوش، ا.، مقدس جعفری، م و فریغانی، محمد. (۱۳۹۰). بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه شهر شوش دانیال (ع). مجله جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، ۲(۲)، ۷-۲۰.
- آهنچیان، م. ر.، محمدزاده، ق. ا.، گراوند، ه. و حسینی، ع. ا. (۱۳۹۱). سبک‌های یادگیری غالب دانشجویان پرستاری و مامایی و ارتباط آن با کارکرد سبک‌های تفکر و پیشرفت تحصیلی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۲(۸)، ۵۷۷-۵۸۸.
- بابایی امیری، ن. و عاشوری، ج. (۱۳۹۳). ارتباط راهبردهای یادگیری شناختی و فراشناختی، خودکارآمدی، خلاقیت و هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی. دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، ۲(۳)، ۱۱۶-۱۲۷.
- براتیان، م و بجانی، ح. (۱۳۹۲). بررسی میزان تاثیر برنامه آموزش خلاقیت بر افزایش خلاقیت دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی. مجله آموزش در علوم انتظامی، ۱(۲)، ۹۳-۱۱۶.
- بنی‌مهد، ب و مهربان، ا. (۱۳۹۳). مقایسه تفکر خلاقانه با موفقیت تحصیلی میان دانشجویان رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌های دولتی. فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۳(۹)، ۱-۱۲.
- بیابانگرد، س. (۱۳۸۴). رابطه بین خود پنداره، انگیزه و پیشرفت تحصیلی دانش جویان. مجله علوم روانشناختی، ۵، ۱۳۰-۱۴۳.
- بختیارپور، س. (۱۳۸۷). پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه‌های اهواز بر اساس بهره هوشی، سوابق تحصیلی و متغیرهای جمعیت شناختی. روان‌شناسی اجتماعی (یافته‌های نو در روانشناسی)، ۷(۲)، ۸۱-۹۴.
- تمنایی فر، م.، صدیقی ارفعی، ف.، سلامی، م و آبادی، ف. (۱۳۹۰). رابطه بین هوش عاطفی، خودپنداره، عزت‌نفس و پیشرفت تحصیلی. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲(۲)، ۵۶-۹۹.
- حسین‌مردی، ع و حسین‌مردی، ز. (۱۳۹۴). پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس هوش هیجانی و انگیزش پیشرفت در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن در سال ۱۳۹۲. مجله علمی پژوهان، ۱۳(۳)، ۱۵-۲۲.
- حسینی نسب، ا و شریفی، ح. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری و خلاقیت با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان (دختر و پسر) پایه سوم دوره متوسطه شهرستان بوکان در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹. مجله علوم تربیتی، ۳(۱۲)، ۷-۲۸.
- حمیدپور، ح. (۱۳۸۱). هوش هیجانی مفهوم جدید در روان‌شناسی بالینی. خلاصه مقالات دومین کنگره روان‌شناسی بالینی ایران. تهران. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ص ۶۸.
- خدیوی، ا. ا. و وکیلی مفاخری، ا. (۱۳۹۰). رابطه بین انگیزه پیشرفت، منبع کنترل، خودپنداره و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سال اول متوسطه نواحی پنج‌گانه تبریز. مجله علوم تربیتی، ۴(۱۳)، ۴۵-۶۶.
- ذهبیون، ل و احمدی، غ. (۱۳۸۸). تفکر خلاق و رابطه آن با موفقیت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱(۲۱)، ۶۱-۷۸.
- رئیسون، م. ر.، محمدی، ی.، عبدالرزاق نژاد، م و شریف‌زاده، غ. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین خود پنداره، عزت‌نفس و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی قم، ۱۱(۳)، ۲۳۶-۲۴۲.
- سیف، ع. ا. (۱۳۹۰). روان‌شناسی پرورشی مدرن (روان‌شناسی یادگیری و تدریس). چاپ ششم. تهران: انتشارات دوران: صص ۵۸۳-۶۱۱.
- صالحی، ا.، حجازی، ی. و حسینی، س. م. (۱۳۹۴). رابطه بین سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۶(۳)، ۴۱۶-۴۰۹.
- فارسیان، م. ر.، رضائی، ن و پناهنده، س. (۱۳۹۴). رابطه بین انگیزه پیشرفت، هوش هیجانی و اضطراب کلاس زبان خارجی دانشجویان زبان فرانسه دانشگاه فردوسی مشهد. دو ماهنامه جستارهای زبانی، ۴(۲۵)، ۱۸۳-۲۰۰.
- فرج‌اللهی، م.، نجفی، ح.، نصرتی هشی، ک. و نجفیان، س. (۱۳۹۲). رابطه بین سبک‌های یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان. دو ماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۶(۲)، ۸۳-۸۸.
- فرمانبر، ر. ا.، حسین‌زاده، ط.، اسدپور، م. و یگانه، م. ر. (۱۳۹۲). ارتباط سبک‌های یادگیری بر اساس نظریه کلب با

موفقیت تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی. مجله دانشگاه علوم پزشکی گیلان، ۲۲ (۸۶)، ۶۰-۶۸.

قادری، م.، نصیری، م.، آینه حیدری، ع.، پاچنگ، م. و آدرویشی، س. (۱۳۹۳). بررسی ارتباط هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر جیرفت در سال ۱۳۹۲. فصلنامه مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی، ۵ (۲): ۱۴۷-۱۳۷.

قارلقی، س.، هماینی دمیرچی، ا. و واعظی، م.ا. (۱۳۹۴). تبیین نقش سبک‌های یادگیری و راهبردهای یادگیری در پیشرفت تحصیلی دانشجویان پردیس علوم اجتماعی و رفتاری دانشگاه تهران. فصلنامه پژوهش‌های کاربردی در روان‌شناسی تربیتی، ۲ (۱)، ۴۱-۵۲.

کیانی، غ.، موسوی، ا. و غفار ثمر، ر. (۱۳۹۰). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و جنسیت و بی‌میلی به برقراری ارتباط در زبان خارجی. فصلنامه پژوهش‌های زبان و ادبیات تطبیقی، ۴ (۸)، ۱۲۳-۱۴۴.

محمدی، ی.، کاظمی، س.، حاجی‌آبادی، م. و رئیس‌سون، م. (۱۳۹۳). رابطه سبک‌های یادگیری فیزیولوژیکی و خلاقیت با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال تحصیلی ۹۲-۹۳. فصلنامه مراقبت‌های نوین، ۱۱ (۴)، ۲۷۵-۲۸۲.

یاوریان، ر. و اعجاز، ه. (۱۳۸۸). بررسی هوش هیجانی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بر حسب پاره‌ای از ویژگی‌های فردی و پیشرفت تحصیلی آن‌ها. فصلنامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، ۷ (۲)، ۱۱۳-۱۱۹.

Arbabisarjou, A., Raghieb, M., Rezazade, Sh. (2013). The relationship between emotional intelligence, spiritual intelligence, and students' academic achievement, *World of Sciences Journal*, 1(8), 45-51.

Baron, R. M. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18(1), 13-25.

Cano Garcia, F. and Hughes, E. (2000). Learning and Thinking Styles: An Analysis of Their Inter-relationship and Influence on Academic Achievement, Taylor and Francis Group- Article 2.htm

Chabrak, N., & Craig, R. (2013). Student imaginings, cognitive dissonance and critical thinking. *Critical perspectives on accounting*, 24(2), 91-104.

Deryakulu, D., Büyük ztürk, Ş., and Ozçınar, H. (2010). Predictors of Academic Achievement of Student ICT Teachers with Different Learning Styles. *International Journal of Psychological and Behavioral Sciences*, 2(3), 145-151.

Gardner, R.C. and Smythe, P.C. (1981). On the development of the attitude/ motivation test battery. *The Canadian modern language review*, 37(3), 510- 552.

Jernstedt, G. C., & Chow, W. K. (1980). Lectures and textual materials as sources of information for learning. *Psychological Reports*, 46(3c), 1327-1339.

Kooker, B. M., Shoultz, J., & Codier, E. E. (2007). Identifying emotional intelligence in professional nursing practice. *Journal of Professional Nursing*, 23(1), 30-36.

Mikolajczak, M., & Luminet, O. (2008). Trait emotional intelligence and the cognitive appraisal of stressful events: An exploratory study. *Personality and Individual Differences*, 44(7), 1445-1453.

Mlambo, V. (2011). An analysis of some factors affecting student academic performance in an introductory biochemistry course at the University of the West Indies. *Caribbean Teaching Scholar*, 1(2), 79-92.

Naderi, H., Rohani, A., Tengku Aizan, H., Sharir, J. and Kumar, V. (2010). Relationship between creativity and academic achievement: A study of gender differences. *Journal of American Science*,

6(1),181-190

Namia, Y., Hossein Marsooli, b. and, Ashouri, M. (2014). The relationship between creativity and academic achievement. 4th World Conference on Psychology, Counselling and Guidance WCPCG-2013. Social and Behavioral Sciences 114, 36 - 39.

Olatoye, R., Akintude, S. and Yakasi, M. (2010). Creativity, emotional intelligence and academic achievement of Business Administration Students. Electronics journal of Research in Educational Psychology, 8(2), 763-786.

Parker, J., Laura, DA., Summerfeldt, J., Marjorie, J.H. and Sarah, A.M. (2004). Emotional intelligence and academic success: Examining the transition from high school to university. Personality and individual differences, 36(1), 163-172.

Pekrun, R., Goetz, T., Anne, C., Frenzel, P., Barchfeld, P. and Raymond, P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). Contemporary Educational Psychology, 36, 36- 48.

Piaw, CH. (2014). Relationship between thinking styles and ability to pay attention of Malaysian male and female student teachers. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 116, 4839-4843.

Potters, R.K. (2010). Impact of emotional intelligence in school success, Educational Science, 75(1), 201-225.

Radfar, Sh., Aghaie, M., Motashaker-Arani, M., Noohi, S. and Saburi, A. (2013). Evaluation of Emotional Intelligence and Its Relation to the Academic Achievement in Medical Students. Thrita J Med Sci, 2(2), 113-119.

Saemann, G.P., Crooker, K.J., and Kreissl, L.J. (2007). Perceptions of the profession: Are we succeeding in casting a wider net? Advances in Accounting Education, 8, 167-195.

Salami S. (2008). Demographic and psychological factors predicting organizational commitment among Industrial workers. Anthropoids, 10(1), 31-38

Saville, D. (2006). Emotional Intelligence in Policing. Police Chief Magazine, 13(74), 166-181.

Sevlever, M., and Rice, K. (2010). Perfectionism, Depression, Anxiety and Academic Performance in Premedical Students. Canadian Medical Education Journal, 1(2), 96-104.

Smith, J. K. and Smith, L. F. (2010). Educational Creativity. In J. C. Kaufman & R. J. Sternberg (Eds.), The Cambridge Handbook of Creativity (1st ed., pp. 250-264). USA: Cambridge University Press.

Sobhi-Gharamaleki, N. (2012). The prediction of achievement motivation from students' emotional intelligence. Journal of School Psychology, 1(3), 49-62.

Wästlund, E., Norlander, T., & Archer, T. (2001). Exploring cross-cultural differences in self-concept: A meta-analysis of the self-description questionnaire. Cross-cultural research, 35(3), 280-302.

The Impact of Achievement Motivation, Emotional Intelligence and Creativity on the Academic Achievement of Agricultural High School Students in Zanjan Province, Iran

Z. Hooshmandan Moghaddam Fard¹, A. Shams², E. Akhbar³

1-Ph.D Student of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, University of Zanjan, Iran

2- Assistant Professor, Department of Agricultural Extension, Communication and Rural Development, Faculty of Agriculture, University of Zanjan, Iran

3- MSc Graduate of Rural Development, Faculty of Agriculture, University of Zanjan, Iran

Abstract

Several factors affect academic achievement of agricultural high school students and by identifying these factors, the possibility of effective educational planning could be achieved. The purpose of this cause- correlational study was to investigate the impact of creativity, achievement motivation and emotional intelligence on the academic achievement of students. The statistical population consists all 187 agricultural high school students in Zanjan Province which 135 of them were selected based on Krejcie and Morgan sampling table and applying randomized stratified sampling method. The research tool had four sections which its validity was confirmed by a panel of related experts. A pilot study was conducted and calculated ordinal coefficient thetas were at the appropriate level ($\theta = 0.79 - 0.82$). Data were analyzed with Spsswin21 by using descriptive and inferential statistics. The results revealed that there was a significant correlation between mother's education level, interest toward major, daily hours of study, emotional intelligence, achievement motivation and creativity with academic achievement of students. There was a significant difference of students of different majors in terms of academic achievement and student of medicinal plants was in first rank of academic achievement. Results of logistic regression analysis revealed that interest toward major; achievement motivation and creativity in equation are able to predict academic achievement of students in either of the good, or weak to an extent of more than 80.7% correctly.

Index Terms: Emotional Intelligence, Agricultural Education, Academic Achievement, Agricultural Students, Agricultural High Schools

Corresponding Author: Z. Hooshmandan Moghaddam Fard

Email: Hooshmand@Znu.ac.ir

Received: 19/03/2016 ; **Accepted:** 15/02/2017